

OMNES UNUM

Leto XVIII
1971
Številka 1

9D 752/1979

Editorial

„Čim bolj jih šivam in krpam, tem bolj so strgane,“ je vzdihnila Janezkova mati nad njegovimi hlačami. Ni pomislila, da je njen sinko v letih, ko ni nobeno drevo previsoko in noben plot preoster, in se ne meni za trnje in kamenje, kar pusti sledove na njegovih hlačah. In pri tem Janezek raste, da ga skoraj ni mogoče poznati. Malo se meni, koliko je že krp na njegovih hlačah, ve pa, da bo mati stopila v trgovino, ko jih ne bo več mogoče zakrpati.

Podobno se godi tudi našemu listu. Naložili smo mu nalogo, da nas družijo, da nam pove o dogajanju med nami, da tako poskrbi za našo „skupnost“ in vendar se zdi, da je le krpa pri krpi. Kaj pa, ko ne bo več mogoče krpati?

Veže naj nas v svetu! Godi se mu kot drugim listom: prelistam še, pa rečem sam sebi, da nimam časa prebrati in odložim za zmeraj. Učasih poiščem znano ime in preberem, kar je napisal in, ker mi ni všeč, kar je napisanega, zabrišem list med druge in nanj pozabim. Ob dobri volji pa preberem vse, začeniši pri naslovu, kjer zvem, da je že 18 let star, tja do zadnje vrstice, kjer je naslov uprave, ki s hrepenenjem pričakuje pisma, ki pove o nekaj soldih, s katerimi bo plačana tiskarna. A vendar...

„Glej ga, še je živ,“ vzdihnem ob prijateljevem podpisu.

„Kdo neki je, da se je tako razhudil nad avtoriteto!“ skušam najti avtorja pri nepodpisanem članku.

Škofijska sporočila poskrbe za spremembe. Pa vendar traja nekaj časa, da zvem o tem. Težnja je danes, da nas vsaka novica že čaka zjutraj na mizi ob skodelici kave. In vendar je še nekaj, kar naj nas vse družijo v svetu, da prisluhnemo slovenskemu utripu v svetu. Uedno več nas je zunaj in ni nam vseeno, kako gre sobratu v Avstraliji ali Argentini. Ueselimo se z njimi, ko beremo o uspehih in priznanjih, o novih cerkvah in župnijah, o delu, ki je misijonsko v polnem pomenu, in žalostimo se, ko trpi...

In končno nas veže še molitev, ki je najmočnejša vez med nami.

Pismo sv. Avguština o begu klerikov v nevarnih časih

Sv. Pozidij, eden najintimnejših prijateljev sv. Avguština in tudi med prvimi redovniki, ki so skupaj z velikim svetim očetom živeli skupno redovniško življenje v Niponi, nam je podaril življenjepis svojega prijatelja in učenika pod naslovom „Vita sancti Augustini“. Proti koncu tega kratkega, pa tako dragocenega življenjepisa je sv. Pozidij priobčil tudi pismo, ki ga je sv. Avguštin pisal svojemu škofovskemu sobratu o vprašanju, kakšno naj bo zadržanje klerikov pred nevarnostjo sovražnega vpada: ali smejo oz. celo morajo bežati ali pa morajo morda ostati v ogroženem kraju?

Ker je preteklo 25 let, odkar so tudi mnogi slovenski duhovniki zapustili svojo domovino pred komunistično zasedbo, bo zanimivo slišati besedo tega velikega sv. očeta o istem predmetu, le da več kot poldrugo tisočletje pred našimi dogodki. Ker je pismo samo dovolj jasno, čeprav pisano v zelo pestri dikciji, zaradi česar je potrebno pozorno branje, priobčujemo njegov prevod brez vsakega komentarja.

Častitega brata in tovariša v škofovski službi, Honorata, v Gospodu pozdravlja Avguštin!

1. Potem, ko sem ti poslal prepis pisma, ki sem ga pisal našemu škofu Kvodvultdeusu, sem mislil, da sem s tem oproščen bremena, ki si mi ga naložil, da ti namreč svetujem, kaj vam je storiti v teh nevarnostih, ki jih prinaša današnji čas. Kljub temu, da je bilo pismo kratko, mislim, da nisem opustil nič, kar bi bilo treba povedati, da zadostim tvojemu vprašanju. Tam sem dejal, da ne smemo prepovedati bega tistim, ki se želijo umakniti v varne kraje, in da ne smemo pretrgati vezi, ki nam jih je naložila Kristusova ljubezen, s tem, da bi zapustili cerkve, ki smo dolžni zanje skrbeti. Te besede sem uporabil v pismu: Kadar koli je vernikom, ki ostanejo na svojem mestu, naša pastirska služba tako potrebna, da ne morejo ostati brez nje, potem recimo Bogu: „Bodi nam ti, Bog, za zaščitnika in za varen kraj!“ (Ps 30, 3).

2. Toda pišeš, da ti ta svet zato ne zadošča, da ne bi nasprotovali Gospodovemu ukazu in njegovemu zgledu, ko nas vendar opominja, naj bežimo iz enega mesta v drugo. Njegove besede so namreč: „Kadar pa vas bodo preganjali v enem mestu, bežite v drugo“ (Mt 10, 23). Toda

kdo misli, da je Gospod s tem hotel reči, da naj pustimo vernike, odkupljene z njegovo krvjo, brez nujno potrebne duhovne oskrbe? Je mar sam to storil, ko je kot otrok v naročju svojih staršev bežal v Egipt? Saj vendar še ni ustanovil Cerkve, da bi mogli reči, da jo je zapustil z begom! In ko so apostola Pavla v košari spustili na varno, da je tako ušel svojim sovražnikom, ki so ga hoteli dobiti v roke, je mar zato tamkajšnja Cerkev ostala brez potrebne pastirske oskrbe in niso nasprotno njegovi bratje, ki so tam ostali, poskrbeli za vse potrebno? Na njih prigovarjanje je Pavel to storil, da bi se namreč tako ohranil Cerkvi, kajti prav njega je iskal preganjalec. Naj le store torej Kristusovi služabniki, delivci njegove besede in njegovih zakramentov, kar jim je Kristus naročil ali dovolil! Na vsak način naj beže iz mesta v mesto, kadar preganjalec išče koga določenega od njih, da le ostali ne zapustijo Cerkve, temveč svojim vernikom nudijo duhovno hrano, če vedo, da drugače ne morejo živeti. Kadar pa gre za skupno nevarnost vseh, to se pravi škofov, klerikov in laikov, potem naj tisti, ki morejo nuditi pomoč, ne zapustijo tistih, ki so te pomoči potrebni. Ali naj se torej vsi zatečejo v utrjene kraje, ali pa naj tisti, ki morajo iz kakšnega razloga ostati, ne bodo zapuščeni od tistih, ki so dolžni skrbeti za njih verski blagor, da bodo tako ali vsi ostali pri življenju, ali pa vsi pretrpeli, kar bo njih nebeški Oče hotel, da pretrpe.

3. Če pa se zgodi, da morajo nekateri več trpeti, drugi manj, ali pa vsi enako, potem se jasno pokaže, kateri trpijo za druge, tisti namreč, ki bi se lahko rešili trpljenja z begom, pa raje ostanejo, da ne bi drugih pustili samih v potrebi. V takem primeru se najlepše izkaže tista ljubezen, ki jo priporoča apostol Janez, ko pravi: „Kakor je Kristus dal svoje življenje za vse nas, tako moramo tudi mi dati svoje življenje za brate“ (1 Jan 3, 16). Kajti tisti, ki bežijo ali pa tisti, ki zaradi kakšnih nujnih zadržkov ne morejo bežati, trpijo pač zase, ne za svoje brate, če jih sovražnik dobi v roke. Tisti pa, ki zato trpijo, ker niso hoteli zapustiti bratov, ker so jih ti potrebovali za svoje zveličanje, brez dvoma dajo svoje življenje za svoje brate.

4. Zato je to, kar je baje dejal neki škof, češ, če nam je Gospod zapovedal bežati v tistih preganjanjih, ki morejo imeti za posledico mučenništvo, koliko bolj bi morali bežati pred nekoristnim trpljenjem v primeru kakšnega barbarskega vpada, — je to mnenje sicer resnično in sprejemljivo, a le za tiste, ki jih ne vežejo kakšne pastoralne obveznosti. Kdor namreč pred sovražnikom ne beži, ko bi sicer mogel, ker noče pustiti pastoralne službe, brez katere se kristjani ne morejo ohraniti v veri in se drugi ne h krščanstvu spreobrniti, ima gotovo večje zasluženje lju-

bezni, kot pa če kdo na begu zaradi sebe in ne zaradi bratov pade sovražniku v roke, čeprav ne zataji Kristusa, ampak sprejme nase celo mučeništvo.

5. Kaj pomeni torej, kar pišeš v prejšnjem pismu? Praviš namreč: „Ne vidim, kakšno korist bi moglo prinesiti ljudem, če moramo ostati v cerkvenih občinah, razen da pred našimi očmi padajo moški, se posiljujejo ženske, se požigajo cerkve in mi sami mrjemo mučeni, ko od nas zahtevajo, česar nimamo!“ Bog sicer more uslišati prošnje svoje družine in odvrniti od nas, česar se bojimo. Toda zaradi teh negotovih stvari ne smemo zapustiti svoje pastirske službe, brez katere bo ljudstvo utrpelo gotovo težko škodo, ne sicer v zemskih rečeh, ampak v zadevah večnega življenja, za katere moramo skrbeti z neprimerno večjo prizadevnostjo in pridom.

Kajti če bi bilo gotovo, da bo v krajih, kjer živimo, prišlo do teh nesreč, ki se jih bojimo, potem naj od tam beže najprej tisti, zaradi katerih bi morali tam ostati mi; šele potem bo tudi nam dovoljeno, da bežimo. Nihče namreč ne bo trdil, da morajo kleriki ostati tam, kjer že ni nobenega vernika, ki bi bilo treba zanj duhovno skrbeti. Tako so zbežali nekateri sveti škofje iz Španije, kajti njihovi verniki so že prej delno zbežali, delno so bili pomorjeni, delno so pomrli med obleganjem, delno pa so bili odpeljani v ujetništvo. Mnogo več pa jih je ostalo tam obenem z verniki v isti veliki nevarnosti. In če so nekateri zapustili svoje črede, trdimo, da to ni prav. Takšnih ni vodila božja avtoriteta, ampak jih je prevarila zmota ali pa premagal strah.

6. Zakaj torej mislijo, da morajo slediti Kristusovi zapovedi, ki pravi, da je treba bežati iz mesta v mesto, ne boje se pa biti najemnik, ki vidi priti volka, pa zbeži, ker ga ni skrb za ovce? (Jan 10, 12—13). Zakaj ne skušajo prav razumeti in vskladiti teh dveh Gospodovih rekov, obeh resničnih, enega, ki dovoljuje ali celo ukazuje beg, in drugega, ki graja beg? In kako naj se to doseže, če se ne upošteva, kar sem že prej povedal, da morajo Kristusovi služabniki tedaj bežati iz krajev pred grozečo nevarnostjo, kjer so, kadar tam ni več Kristusovih vernikov ali pa morejo potrebno oskrbo izvršiti drugi, ki nimajo istega razloga za beg? Tako je v košari zbežal iz mesta apostol Pavel, kot sem zgoraj omenil, ker je preganjalec iskal le njega, ostali pa so tam drugi Kristusovi služabniki za oskrbo Cerkve. Tako je bežal aleksandrijski škof Atanazij, ker je prav njega hotel dobiti v roke cesar Konstancij, a zato drugi Kristusovi služabniki niso zapustili katoliških vernikov. Kadar pa ljudstvo ostane, zbeže pa pastirji in tako preneha duhovna oskrba, potem pa imamo opravka z begom najemnikov, ki jim ovce niso mar. Prišel bo nam-

reč volk, ne človek, ampak hudobni duh, ki bo najbolj pogosto vernike pregovoril k odpadju, ker jim je manjkala vsakdanja prehrana z Gospodovim telesom. In tako se bo ob tvoji grešni nevednosti pogubil slabotnejš-brat, zaradi katerega je Kristus umrl (1 Kor 8, 11).

7. Kar pa zadeva tiste, ki v tej stvari ne postopajo v zmotnem prepričanju, ampak iz strahu — se morajo ti proti svojemu strahu resno boriti s sočutno Gospodovo pomočjo, da se jim ne pripeti veliko večje zlo, ki se ga je treba neprimerno bolj bati. To se zgodi tam, kjer gori božja ljubezen in ne tli svetno poželenje. Ljubezen namreč govori: „Kdo je slaboten in bi jaz ne bil slaboten? Kdo se pohujšuje in bi mene ne peklo?“ (2 Kor 11, 29). A ljubezen je iz Boga. Prosimo torej, naj nam jo da tisti, ki jo ukazuje. In prežeti od te ljubezni se bolj bojmo, da Kristusovih ovac ne pomori meč hudobije v srcu kot pa meč železa v telesu. Umreti bodo namreč itak nekoč morali vsi. Bolj se bojmo, da se ne skvari srce in izgubi neokrnjenost vere, kot pa da se ženam s silo vzame neokrnjenost mesa. Nasilje ne vzame čistosti, da jo le duh ohrani, ker tudi v mesu ni posilstva, kadar volja ne uporablja svojega telesa nečisto, ampak brez notranjega privoljenja le prenaša, kar drugi počne. Bolj se bojmo, da se zaradi našega bega ne porušijo živi kamni, kot pa če pogore poslopja iz kamna in lesa, če mi ostanemo. Bolj se bojmo, da zaradi pomanjkanja duhovne hrane ne poginejo udje Kristusovega telesa, kot pa da sovražnik muči ude našega telesa. Ne da bi se tem mukam ne smeli ogniti, kadar moremo, ampak ker jih je raje treba pretrpeti, kadar se jim ni mogoče brez greha ogniti. Saj vendar nihče ne bo tajil, da je slab Kristusov služabnik tisti, ki takrat odpove pastirsko službo, kadar je najbolj potrebna.

8. Le pomislimo na to, v kako velikem številu prihajajo k duhovniku v primeru takšnih skrajnih nevarnosti in ko je vsak beg nemogoč, verniki, moški in ženske vseh starosti, od katerih nekateri prosijo za krst, drugi za spravo, tretji spet za spokorno opravilo, vsi pa za tolažbo in prejem zakramentov. In če ni duhovnikov — kako strašna nesreča je to za tiste, ki odidejo s tega sveta brez krsta ali pa vezani po grehah! Kako neutolažljiva je žalost vernikov, ker teh ne bodo imeli ob sebi pri večnem počitku! Kako se vsi pritožujejo in nekateri celo preklinjajo zaradi pomanjkanja duhovne oskrbe in odsotnosti duhovnikov! Vidiš, kaj zmore strah pred časnimi nesrečami in kako strašno večno nesrečo povzroči! Če pa so duhovniki na mestu, potem je z močjo, ki jim jo daje Bog, vsem pomagano: eni prejmejo krst, drugi se spravijo z Bogom, nikomur se ne odreče Kristusovo Telo, vsem se deli tolažba, pogum, mir vesti ter vzpodbuda, da prosijo Boga, naj bi odvrnil grozeče zlo. Pripravljeni so na

oboje: ali da gre kelih mimo njih ali pa da se zgodi volja tistega, ki nam ne more želeti nič slabega.

9. Zdaj gotovo vidiš, česar v času, ko si pisal pismo, še nisi videl, kolikšna dobrota je namreč za krščanske narode, če jim v današnjih nesrečah ne manjka duhovnikov. Uvidiš pa tudi, kako veliko škodo povzroči njihova odsotnost, če namreč iščejo svojo korist, ne pa korist Jezusa Kristusa. In če nimajo tiste ljubezni, o kateri je rečeno: „Ne išče svojega“ (Filip 10, 33), ter ne posnemajo tistega, ki je rekel: „Ne iščem svoje koristi, ampak iščem, kar je mnogim v korist, da se zveličajo. On tudi ne bi bežal pred nakanami tistega kralja preganjalca, če se ne bi hotel ohraniti pri življenju zaradi blagra drugih. Zato pravi: „Stiskan sem od obeh strani: Želim biti razvezan in s Kristusom, zakaj to je mnogo boljše; a v telesu ostati je potrebnejše zaradi vas“ (Filip 1, 23).

10. Morda bo kdo na tem mestu dejal, češ da morajo božji služabniki v takšnih grozečih nesrečah zato bežati, da se ohranijo za blaginjo Cerkve, ko bodo spet nastopili mirnejši časi. Res, to smejo storiti nekateri, kadar ne manjka drugih, ki jih bodo nadomestili v izvrševanju cerkvene službe, da tako Cerkev ne bo ostala brez služabnikov; tako je ravnal tudi Atanazij, kot je bilo zgoraj povedano. In kako koristno in potrebno je bilo, da je ta mož ostal pri življenju, dobro vé katoliška Cerkev, katero je z besedo in srcem branih proti krivoverskim arijancem. Kadar pa gre za splošno nevarnost in se je treba bati, da ne bi izgledalo, da kdo beži ne toliko z namenom, da bi pomagal drugim, ampak bolj iz strahu pred smrtjo in bi nastala večja škoda zaradi slabega zgleda bega, kot pa bi se koristilo z življenjem, tedaj nikakor ni dovoljeno bežati. Končno sveti David zato ni šel več v bitke, ker so mu to svetovali njegovi podložniki, ne pa po svojem lastnem sklepu, zato namreč, kot je rečeno v svetem pismu, da ne bi ugasnila svetilka v Izraelu. V nasprotnem primeru bi ga mnogi posnemali, če bi mislili, da tega ne dela za blaginjo drugih, ampak iz strahu.

11. Je še drugo vprašanje, ki ga ne smemo preiti. Če je prav, da imamo pred očmi korist, če ob grozeči nevarnosti sovražnega vpada nekateri cerkveni služabniki zbežijo, da se tako ohranijo za tiste, katere bodo po odhodu sovražnika našli žive, kaj je treba storiti tedaj, kadar bodo verjetno vsi pomorjeni razen tistih, ki se bodo z begom rešili? Ali kadar sovražnikova podivjanost išče samo božje služabnike?

Kaj naj rečemo na to? Naj se z begom duhovnikov zapusti Cerkev, da je ne bi še bolj bedno zapustili umirajoči? Toda če laikom ne grozi smrt, bodo ti že na kakšen način lahko skrivali svoje škofo in duhov-

nike, kot je pomagal Tisti, ki ima vse v svoji roki in ki more s čudežno močjo varovati tudi tiste, ki ne bežijo. A da nas kdo ne obsodi, kot da skušamo Boga, ker da v vsem pričakujemo božjih čudežev, vprašamo, kaj nam je torej storiti v takšnem primeru? Tu ne gre za takšen vihar, kot kadar gre za skupno nevarnost klerikov in laikov, kakor v splošni nevarnosti brodoloma, ko grozi enaka nevarnost mornarjem in trgovcem na ladji. Seveda ne smemo mi tako malo ceniti te naše ladje, da bi jo v nevarnosti smeli zapustiti mornarji, zlasti pa kapitan, četudi bi se lahko rešili s čolnom ali pa s plavanjem. Česar se mi bojimo za naše vernike, ni časna smrt, ki jih bo itak nekoč doletela, ampak večna smrt, ki jih lahko doleti, če nismo čuječi, ki pa jo moremo tudi preprečiti, če smo čuječi. Zakaj mislimo, da bodo v skupni nevarnosti tega življenja, kjerkoli naj že pride do sovražnega vpada, pomorjeni kleriki, ne pa tudi vsi laiki, da tako skupno končajo to življenje, za katero so kleriki potrebni? Ali zakaj ne upamo, da bodo z nekaterimi laiki ostali pri življenju tudi nekateri kleriki, ki bodo lahko duhovno oskrbovali preostale laike?

12. Sicer pa, Bog daj, da bi med Gospodovimi služabniki vladalo pravo tekmovanje, kdo od njih bo ostal, da ne bi zaradi bega vseh ostala zapuščena Cerkev, in kdo od njih bo bežal, da ne bi s smrtjo vseh Cerkev osirotela. Takšno tekmovanje bo vladalo tedaj, kadar bodo obojni goreli v ljubezni in bodo le po njej hrepeneli. In če bi se to tekmovanje le dalo drugače končati, potem bi bilo treba z žrebanjem odločiti, kdo naj ostane in kdo naj beži. Tisti namreč, ki bodo trdili, da so bolj dolžni bežati, bodo vzbujali videz, da so ali bojazljivi, ker jih je strah grozečega zla ali pa napuhnjeni, ker sodijo, da se morajo prav oni ohraniti kot Cerkvi potrebni. Lahko se tudi zgodi, da bodo prav boljši raje izbrali smrt za svoje brate, medtem ko bodo tisti, katerih življenje je manj vredno, ker imajo manjšo skušnjo v upravljanju in vladanju Cerkve, z begom ostali pri življenju. Toda če bodo prav čutili, bodo ugovarjali tistim, o katerih bodo prepričani, da se morajo ohraniti pri življenju, čeprav bi sami raje dali svoje življenje kot pa zbežali. Zato je pisano: „Med mogočnimi naj žreb odloči razpore!“ (Preg 18, 18). V takšnih dvomnih primerih namreč Bog bolje sodi kot pa ljudje, pa naj že nakloni sad trpljenja boljšim in prizanese slabotnejšim, ali pa naj te zadnje okrepi za trpljenje in pokliče iz življenja tiste, ki za Cerkev niso tako koristni kot prvi.

Takšna odločitev z žrebom bo sicer nekaj manj običajnega, a kdo bi še enkrat storjeno upal grajati? Samo neizkušeni in zavidljivi ljudje je ne bi pohvalili. Če pa se ta način ne zdi primeren, ker ni znan noben

takšen primer, naj nihče ne povzroči, da bi zaradi njegovega bega pri-manjkovala duhovniška služba v Cerkvi, ker je zlasti v takšnih nevarnostih tako potrebna in tudi obvezna. Nihče naj ne misli, da je prav on kaj posebnega in naj zato ne trdi, da je bolj vreden, da se ohrani pri življenju kot drugi in da mora zato bežati. Kdor tako misli, previsoko misli sam o sebi; kdor pa to celo govori, je vsem nevšeč.

13. Nekateri mislijo, da tisti škofje in kleriki, ki v takšnih nevarnostih ne bežijo, ampak ostanejo na mestu, svoje ljudstvo varajo, da tudi ono ne beži, ker vidi, kako tudi njihovi pastirji ostanejo na mestu. A tej težavi in temu očitku se je prav lahko ogniti tako, da se ljudstvu reče nekako takole: ‚Ne varajte se, če mi ne bežimo. Ne ostanemo na mestu toliko zaradi sebe kolikor zaradi vas, da vam nič ne bi manjkalo za vaše zveličanje, ki je v Kristusu. Če boste torej bežali, boste s tem tudi nas oprostili dolžnosti, ki jo čutimo, da bi namreč zaradi vas morali ostati.‘ Mislim, da je to treba povedati tedaj, kadar se zdi zares pametno bežati v varnejše kraje. Če bodo po teh besedah vsi ali pa nekateri rekli: ‚Smo v oblasti tistega, čigar jezi nihče ne uide, pa naj kdo gre, kamor hoče in čigar usmiljenje more najti povsod (kjerkoli je) tisti, ki noče nikamor iti, ker mu to preprečujejo posebne potrebe ali pa ker noče s tolikim trudom iskati negotovih zatočišč, ki bi ne prinesla konec nevarnosti, ampak bi prinesla le nove,‘ potem se takšni na noben način ne smejo pustiti brez duhovne oskrbe. Če pa se po navedenih besedah odločijo za beg, potem tudi tisti niso dolžni ostati, ki so le zaradi njih ostali na mestu. Kajti ni več tam tistih, zaradi katerih bi morali tudi kleriki ostati.

14. Kdor torej v takšnih okoliščinah beži, da zaradi njegovega bega ne manjka tega, kar Cerkev potrebuje, tak stori, kar Gospod ukazuje ali dovoljuje. Kdor pa v takih okoliščinah beži, da zaradi tega manjka Gospodovi čredi duhovna hrana, ki ji je za življenje potrebna, takšen je najemnik, ki zbeži, ko vidi prihajat volka, ker ga ni skrb za ovce.

To je, dragi sobrat, moj odgovor na tvoje vprašanje. To sem smatral za resnico in pravo ljubezen. Ne prepovedujem pa ti, da slediš kakšnemu boljšemu mnenju, če ga najdeš. Nič boljšega pa ne vem, da bi mogli storiti v takšnih nevarnostih, kot da prosimo našega Gospoda, naj se nas usmili. Mnogi modri in sveti možje so dosegli od Boga ta dar, da namreč niso zapustili svojih cerkvâ in niso svojega sklepa opustili tudi ne spricho grdih obrekovanj.

Nova cantica!

Bog sam je ob rojstvu svojega Sina poskrbel za božično občutje. Sam angelski zbor je prišel prepevat malemu Jezusu v jaslice. „In v hipu je bila pri angelu množica nebeške vojske, ki so Boga hvalili in govorili: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji“ (Lk 2, 13—14). Kakšen čudovit spev je to božično, angelsko, oznanilo, kakšna sreča! Če je Bog sam poskrbel za božično lepoto, za angelsko petje, pastirce z darovi, modre z Jutrovega, čudežno zvezdo, za luč, pesem in vsa dobra srca, ki so prišla počastit novorojenega Gospoda, zakaj ne bi smel tudi človek sam kaj iz svojega dati k božičnemu občutju?

Seveda je in še koliko, saj je toliko božičnega bogastva in razkošja! Znani so npr. zlati baročni oltarji z neštetimi angelci. Na Tirolskem marsikje postavijo jaslice kar v glavni oltar, med te angelske glavice. Kako neki se mlado Dete počuti med temi smehljajočimi se in polnimi angelskimi obrazi, ko vse gode in muzicira? Eden brenka na harfo, drugi piha v trobento, tretji drgne gosli, četrti piska na flavto in vse prepeva slavo Gospodu. Če se pri tem spomnimo še na Hindemithov „Konzert der Engel“ iz kompozicije „Matisse der Maler“ (skladatelj je vzel za osnovo nekaj slik iz slikarske umetnosti), potem je to res angelska glasba, resnični angelski koncert in vse skupaj resnično, zlato, baročno — nebeško razkošje.

Iz klasične glasbe spada v božič npr. Händlov koncert za harfo in godalni orkester. Njegov veličastni oratorij Mesija je velikonočna glasba in vsem znan; ta skladba, sicer manj znana, je pa božična. To je nežnost, sladkost, recitativ božjemu Detetu. Godala zapojejo, harfa pa povzame melodijo in vodi. Harfa čudovito poje, strune zvene, pojejo, gre po vsej skali navzgor in navzdol. To je molitev najbolj svetih in nežnih src... Lisztova klavirska skladba „Au bord d'une source“, ob izvirku, tudi sliši k jaslicam. Skladba čudovito posnema tek gorskega

potočka. Potoček žubori, se vali preko skal, hiti, se ovija, preliva, narašča in se nazadnje s štrbunkom zlije v tolmun. V velikih, umetniških jaslicah tudi potoček teče, goni mlin in se zliiva v zrcalno jezerce. Lisztova skladba je briljantna imitacija, pravo igračkanje s toni, prelestna, romantična glasba.

K temu je treba dodati še nekaj besedne lepote, npr. staro božično pesem iz nemške protireformacije, ki jo je zapisala Enrica Handel-Mazzetti v romanu „Jesse und Maria“. Nemško je pomešano z latinskim, kakor je bilo takrat navada.

In dulci jubilo
Nun singet und seid froh!
Unseres Herzens Wonne
liegt in praesepio
und leuchtet als die Sonne
matris in gremio
Alpha es et O,
Alpha es et O!

Ubi sunt gaudia?
Nirgend mehr denn da,
da die Engel singen
nova cantica
und die Schellen klingen
in regis curia.
Eja wär wir da,
Eja wär wir da!

Pesniku te pesmi se je skoraj zgodilo tako, kakor se je Bachu v eni od njegovih božičnih kantat, ko mu je zmanjkalo rime. Naredil jo je kar iz dveh črk: „Des sind wir froh, io, io, ewig in dulci jubilo.“ Vse je veselo, ker angeli prepevajo „nova cantica“, novo pesem.

Če k vsemu temu dodenemo še nekaj iz našega božičnega bogastva, tisti „pst“ iz Premrlovih „Božičnih skrivnosti“ (za bariton in klavir), iz skladbe „Sveta noč“: „Jezušček spi, Jezušček spi, pst, da se ne zbudi“ — potem je zamaknjenje in božično občutje popolno.

To je božične lepote in sreče! Saj to je že sladkost, idila bi rekli, če ne bi bila resnica. Človek bi to angelsko pesem, ta „nova cantica“, večno poslušal . . . Res bi jo lahko, saj je Bog na začetku to namenil vsemu človeštvu, tako idealno rajsko stanje, pa naj se to imenuje s pesniško besedo „čas rajskega zamaknjenja“ ali pa z Ovidom „aurea prima aetas“ ali pa s teološkim izrazom „status iustitiae originalis; status naturae purae“. Pa je satan pretental Evo in Adama, da sta jedla od prepovedanega sadu in bilo je konec paradiza in njegove sreče. V hipu je minilo rajsko stanje, prav tako hitro, kakor so sladki trenutki Jezusu v jaslicah. Komaj je angelsko petje izzvenelo, že se je zaslišal Rahelin jok in se prikazal Herodov zločesti obraz. Poslej Kristusovo življenje ni bilo drugega kakor bridkost, preganjanje, zasledovanje, skrb in bolečina, trpljenje in križ, dokler ni nazadnje na njem izdihnil.

Že v jaslicah so Kristusove oči zasketele, se razširile, postale velike, prodorne, globoke, s črnim obrobljene, boleče in grozeče. Evangelist Janez jih opisuje v Skrivnem razodetju: „In njegove oči so kakor ognjen plamen“ (Raz 1, 14; 2, 18). To so oči Kristusa-sodnika, pantokratorja na bizantinskih in ruskih ikonah.

Kristusa boli zlo, ki se v ogromnih dimenzijah vali čez svet in kateremu ni videti dna, niti konca ne kraja. To so apokaliptični prividi ognjenega morja, jezer krvi in solza, zmajev s sedmerimi glavami, to je grešnost, zmešnjava, Babilon. V tej ogromni kopici in zamotanem klopčiču vsega človeškega zla se vleče zlasti ena nit, ki je pravzaprav votek in osnova vse hudobije, človeška sebičnost. S tem satanskim strupom je satan prav na začetku, ob prvem padcu, zastrupil človeški rod. Satanovo bistvo je največja sebičnost, sovraštvo Boga in samega sebe. Ljubezen je zgubil, ko je hotel postati kakor Bog in sedeti na božji prestol (2 Tes 2, 4). Ker satan v vsem Boga posnema, ker je ena sama nenasitna praznina, to je sovraštvo in sebičnost, zato to razdaja in s tem zastruplja. S tem je torej napolnil človeško srce, z najbolj umazano, egoistično miselnostjo, z iskanjem samega sebe. Po tej je človek postal satanov oproda, nenasiten požeruh, zakopan v snov-

nost in naslado, materialist, grabežljiv skopuh, zločinec in največji grešnik. Holandski slikar Brueghel je dobro podal to misel v svojih slikah o debelih in požeruhih. V njegovem času so bile take slike z moralno, pridigarsko tendenco, de gula, de superbia, sodobne. Na njih grešni svet samo vliva in tlači vase, hiti jesti in piti, požira in uživa.

Vsa človeška zgodovina spričuje, da je zadnje gibalo vsega človeškega delovanja in nehanja sebičnost. Res je posameznike, svetnike, vodila ljubezen in požrtvovalnost, toda koliko pa je bilo svetnikov na svetu? Peščica, proti neskončni množici povprečnih ljudi in grešnikov. Kamorkoli pogledaš, katerokoli zgodovino študiraš, katerekoli razmere preiskuješ, pa naj bo to posamično ali pa skupno, narodno življenje, povsod naletiš na isto, na sebičnost. Sebičnost se je izživljala v brezobzirnih in krvavih borbah za oblast, posest, prestiž, denar, nadvlado, v lovu za bogastvom, v ženitvah in plenitvah, v vojskovanju, prelivanju krvi, v vseh mogočih oblikah, pa naj bo to v evropski, azijski, indijanski ali pa katerikoli zgodovini. Prav malo je bilo idealnega. Življenje, preteklost in sedanjost sta polni tragičnih, zločinskih figur, osebnosti Shakespearjevega kova, strašnih dimenzij, ki so pletli, kovali, rodili in delali zlo samo zaradi svojega jaza in svoje ljube sebičnosti. Vse služi in se klanja sebičnosti.

Koliko Kleopater je bilo na svetu! Ta, zadnja od egipčanskih Ptolemajev, je ušla zmagovavcu Avgustu in rimskemu triumfu samo tako, da je umrla za kobrinim strupom. Prej je ljubimkala s Cezarjem, s katerim je imela otroke, in Antonijem, ki ga je Avgust premagal. V življenju se je najprej znebila svojega mlajšega brata in potem še sestre Arsinoe, ki jo je zastrupila pri banketu. Le tako je mogla zasesti prestol. Vsa rimska zgodovina zlasti od Pompeja, Cezarja, Antonija in Avgusta dalje je samo ena divja in strašna borba za oblast in posest. Kako so znali razdvajati narode in jih podjarmiti! Pili so kot pijavke ter se znebili drug drugega. Avgust je po prevzemu oblasti dal kar na tiho spraviti Cezariona, sina Cezarja in Kleopatre, da ne bo kakšne sitnosti z njim. Rim je bil poln

korupcije, spletk in krvavih obračunov. Po forumu se je sprehajala svojat, ki je za denar pretepalala, ubijala in davila.

Vse vojske, ki so se kdaj začele in vršile, so se iz sebičnosti, za to, kdo bo vladal in kdo bo na vrhu. V starem veku je kraljestvo sledilo kraljestvu, sila je prevladovala. V novejšem času se ni prav nič spremenilo. Kaj je bil vzrok zadnje, najstrašnejše vojske, ko so bile množice ljudi iztrebljene, pokosene in pomorjene na najbolj grozljiv način? Vse, ves svet bi moral moliti rdečo in črno zver v človeški podobi.

Osvojitev Amerike po Špancih se je vršila pod geslom: Za Boga in kralja, v resnici pa je šlo za posest, oblast in zlato. Ko je Cortes zagledal Montezumovo glavno mesto v sedanji Mehiki vse okrašeno z zlatimi izdelki, so se zasvetile njegove oči, Montezumi je razložil, da imajo njegovi vojaki srčno hibo, ki jo more samo zlato ozdraviti. Vse je drvelo in iskalo El Dorado zlati, bajni paradiž. Pizzaro je v Visokih Andih zajel Atahualpo, vladarja Inkov. Čeprav je ta napolnil sobo, v kateri so se pogajali, z zlatom in potem še dvakrat s srebrom, so ga kljub temu umorili. Zlato in krasne, umetniške indijanske izdelke so potem vlačili v Evropo. Slavni beneški slikar Tizian jih je občudoval v Bruslju.

Kaj so naredili z našim Matijem Gubcem! V kmečkih uporih 16. stoletja so se kmetje uprli grajski samodržnosti, izžemanju in tlaki. Kaj je grajska gospoda delala, npr. hrvaški Tahiji! S psi in lovom so uničevali žetev, pobirali kmetom živež in ga metali psom. Kdor si je drznil ugovarjati, je končal v grajski temnici in kladi. Kmet se je uprl. Ko so ujeli Matija Gubca, kmečkega voditelja, so ga v svoji razkačenosti posadili v Zagrebu na razbeljen prestol in ga kronali z razbeljeno železno krono.

Vsi odpadi in razkoli se niso izvršili zavoljo pravovernosti in čistosti nauka, marveč v zadnji analizi iz sebičnosti, materializma in pohlepa po posesti. Vzhodni razkol je nastal iz oholosti, častilakomnosti in tudi zavoljo posesti. Papež ta čas ni imel v nikomur zaslonbe, Grki so imeli svojo posest tudi v južni Italiji. Lutrova reformacija se je zato obdržala, ker so reformiranci postali lastniki cerkvenih posestev. Kdo bi iz-

pustil iz rok, kar je držal? Škofje so se poročili in posest je ostala v družini ali jo je pa že prej užival svetni gospod. Prav tako je bilo v Angliji. Vrnitev v pravo Cerkev je bila preprečena, ker ni nihče hotel in imel namena vrniti cerkveno posest (Hilaire Belloc: Characters of the Reformation).

Ali naj omenimo še osebno-individualno sebičnost? Pre-daleč bi zašli in v zagato, če bi hoteli naštetih in opisati vse sebičneže, vse prepirljivce-petulante, nečimrneže, gurmane in bon-vivante, lahkoživce, ženskarje, pijance, skopuhe, častilakomne oblastneže, čudake zaljubljene v same sebe, vse viteze žalostne in klavrne postave. Koliko je človeške revščine in kako uboga je! Kakšni geniji so bili nekateri ljudje, stvaritelji največjih umetnin in dobrin, po moralni plati pa pritlikavci, ker jih je vodila strast in nagnenje k slabemu. Slavni Beethoven se je neprestano selil, nikjer ni mogel obstati, ker se je povsod prepiral. Prav tako slavni Bach, ki je bil na kratko nasajen in ni trpel nikakršnega ugovarjanja. Vsi francoski impresionisti, z moderno vred, so ustvarili čudovito lepoto, pesem barv, luči in nastroja, toda kakšno je bilo njihovo zasebno življenje! Žalost in propalost! Pesnik Verlain je dobesedno gazil po blatu in mlakuži, se zapil in končal v norišnici. Prav tako slavni Van Gogh, čigar barve pojejo. Klel je bolezen, ki si jo je nakopal in katera mu je razjedla mozeg. Sam si je končal življenje. Vsi, prav vsi, in koliko jih je, so živeli po načelu slikarja Modiglianija, ki je tudi mlad končal, ker se je zapil: Une vie brève, mais intense! Človek se čudi, da jih lepota, ki so jo s tolikim zagonom ustvarjali, ni vodila k viru vse lepote, k Bogu. Tako propalo bohemstvo pač ne more biti pravilno in ideal življenja in v praktičnem življenju ni mogoče ločiti estetskih vrednot od etičnih in moralnih.

Ta rakava rana, ki se ji pravi sebičnost, razjeda in usužnjuje vsakega človeka in vse človeštvo. Sv. Pavel ima prav, ko govori in nas uči, da sta v naših udih dve postavi, duhovna in mesena in da se je treba mesenemu človeku upreti in mu napovedati boj. (Rim 7, 14—15)

Ta boj je oznanil in začel naš Gospod Jezus Kristus. „Ni sem prišel, da prinesem mir, ampak meč“ (Mt 10, 34). Nihče

ni mogel in znal tega ustaljenega načina življenja, to privilegirano, aristokratsko, absolutistično stališče, te železne zakone, katerih korenine so segale do pekla, in tega sebičnega, vase zaljubljenega mišljenja spremeniti ter pokazati kaj lepšega, boljšega in vzvišenejšega. Sebičnost je prevladovala in slepila vse. Človeštvo je tavalo v temi, tak je bil zakon življenja. Dialoga v sodobnem Buberjevem smislu: I-thou, jaz-ti, ni bilo, ker ni bil mogoč. Bližnjega ni bilo in ravni tudi ne, kjer bi se mogla srečati. Jaz je bil nad vse vzvišen, ti samo podložen, ki mu je jaz samo ukazoval, ti pa samo ukaze izpolnjeval in se moral klanjati.

Kristus je moral priti, najbolj vzvišena oseba, tako svetla luč, s tako duhovnostjo in takimi pogledi, ki presegajo nebo in zemljo. Sam Sin božji je moral postati človek, ker človek tega nikdar ne bi zmož, da je premagal ta nestvor in to krivico ter pokazal na višje vzore, srečnejše življenje in novi red. Kristus je ostvaril novi red, premagal peklenško navlako sebičnosti in materializma, prinesel svetu ljubezen in dal človeku pravo dostojanstvo in resnično duhovnost. Razodela se je dobrotljivost in ljudomilost Boga, našega Odrešenika, ki nas uči, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetimo željam in na tem svetu trezno in pravično in pobožno živimo (Tit 3, 4; 2, 11—12), slišimo v božičnem berilu.

V čem obstoji Kristusova nesebičnost in njen nauk? Najprej v njegovi duhovnosti. Kristus, ki je tudi človek, ne samo Bog, je popolnoma poduhovljeno bitje. Kdor ga opazuje in premišljuje njegovo življenje dobiva vtis, da je Kristus brezsnovno, eterično bitje, ki je dvignjeno nad materijo, ki je samo še duh. Spremenjenje na gori je živa podoba vse njegove bitnosti. Kristus nima ničesar, noče ničesar, ni navezan na nobeno materialno ali pa svetno dobro. Zakladi tega sveta so rja in molj. V njem ni nobene sence sebičnosti. Pravi zakladi so duhovni, nebeški, večni. Nauk, ki ga nam je zapustil in dobrane, ki nam jih je dal, so sam duh, sama luč, samo zlato . . .

Drugič se Kristusova popolna nesebičnost kaže v njegovi vzvišeni in popolni ljubezni do bližnjega, v ljubezni, ki se samo razdaja in nikdar in nikjer ne išče sebe. Znano nam je,

kakšno srce je imel Jezus, kakšno razumevanje, kakšno toplino, prisrčnost, usmiljenje. Pred njim se ni nihče zanimal za grešne, zgubljene, nihče se ni sklanjal k ubogim, bolnim, zaničevanim in zavrženim, kakor se je Kristus. Proti vsem predsodkom, oviram, obsodbam in pravilom življenja je ljubil, se razdajal in učil ljubiti. Višek svoje ljubezni je dokazal na križu, kjer je dal svojo zadnjo kapljo krvi v odpuščenje naših grehov. Tako more ljubiti samo Bog. To je spev najbolj vzvišene in nesebične ljubezni.

S svojo božansko osebnostjo in svojim odrešilnim delom je Kristus preobrnil tedanji red in preobrazil svet. Prinesel nam je luč, odprl in nakazal pota v lepšo in srečnejšo bodočnost. Človeku je dal nekaj božjega, nekaj od svoje duhovnosti in svoje ljubezni. Človek je spet postal otrok in sin božji. Ker je krščanstvo duhovna sila, ideja, ki ne prodira z ognjem in mečem, marveč s prepričanjem, zato Kristusova luč in modrost še danes marsikje ni prodrla. Sodobni svet se na žalost še zgublja v sebičnosti in materializmu in zato v temi in kaosu. Kdaj bo svet postal spet podoba raja? Kdaj bo postal nesebičen, svet in božji? Kdaj bo začel ljubiti in deliti ljubezen vsem? Kdaj bo sprejel Kristusa? Ali je to utopija nekaj nemogočega, samo lepe sanje?

V Betlehemu spet pojejo angeli novo pesem, pesem miru in ljubezni, „nova cantica“. Le kdaj bo ves svet prisluhnil?

J. Grilc:

Vtisi s potovanja

Po dveh mesecih odsotnosti sem se vrnil „domov“. Tu podajam nekaj vtisov s potovanja. Upam, da bodo v korist vsakemu.

Ko gre človek malo naokrog, odkrije marsikaj, česar prej ni videl. „Veliki svet“ je viden vse povsod. Glasen je. Takoj se opazi. Vedno živi po starem geslu: Panem et circenses. Vsa skrb mu gre za to, kako bo dobro jedel in se zabaval; lovi izsledke zadnje mode in ko se vsega

naveliča in naje, se hoče ogniti še odgovornosti življenja . . . v mamilih. Sredi tega sveta pa verno oko takoj odkrije skupine kristjanov, ki se zavedajo svoje naloge v svetu: biti kvas, sol zemlje. Zbirajo se, da Boga slave v medsebojnem sožitju. Pripravljeni so služiti svetu tako, da mu pokažejo, da smo ustvarjeni za vse kaj višjega in večjega.

V Argentini sem seveda zlasti s Slovenci prišel v stik. Rojaki, ki so prišli v ono „srebrno“ deželo po zadnji vojni, se zavedajo svojega poslanstva kot kristjani in kot narodnjaki. Vedo, da v tujini niso slučajno, da bodo jedli in se zabavali, pač pa z neko nalogo. Uspelo jim je v 20 letih emigracije to duhovno bogastvo ohraniti in ga celo povečati. To so lahko storili, ker so imeli pri sebi vrsto duhovnikov in laikov. Kjer so se naselili rojaki, tam so slovenski duhovniki organizirali versko občino. Te skupine živijo res krščansko. Sad tega življenja so pač verne krščanske družine in duhovniški poklici. Okrog 60 duhovnikov je dala slovenska povojna emigracija v Argentini. Veliko za tako malo skupino, ki šteje okrog 6000 vernikov. Slovenski intelektualci pa skrbijo za narodno prosveto med mladino, da otroci, tam rojeni, ne pozabijo jezika in pokolenja svojih staršev. Tako res lahko govorimo o argentinskih Slovencih.

Rojaki, ki so prišli v Argentino pred zadnjo vojsko, niso imeli toliko možnosti za duhovno in narodno delo. Kljub temu se še zbirajo v svojih domovih, kolikor so pač še zavedni, kar je težko reči o njihovih otrocih. Duhovno skrbijo zanje sedaj dušni pastirji, ki jih zbirajo ob nedeljah k slovenski službi božji.

Po skoraj nenadni odločitvi in kratki poslovitvi sem 1. septembra odletel v Argentino. Hotel sem si spotoma ogledati še nekatere države Južne Amerike. Prva postaja je bila Sao Paulo, Brasil. Z letalom je prijetno potovati. Letalske družbe so med seboj tako povezane, da prični kupiš listek, z drugo se pa voziš. Vožnja je hitra, mirna, pa še dobro si postrežen. Simpatične gospodične hodijo na letalu okrog potnikov in jim strežejo vsega: sedaj kosilo, nato zopet časopis ali sladkorčke, cigarete in drugih dobrin. Pet ur sem v taki družbi plaval do Sao Paulo. Med potjo nisem drugega videl kot črnino, ker je bilo ponoči. V tem brazilskem mestu misijonari rojak Alojz Ilc. Kar na slepo srečo sem ga iskal, saj nisem imel od njega več kot ime in mesto. Še jezik mi je nagajal, saj tam govore portugalsko. Pa sem se kar pomenil. V agenciji Panam sem pustil prtljago in šel na „lov“. V prvi cerkvi, ki sem jo zagledal, sem vprašal za g. Ilca. Poznali so ga, saj ni čudno, ker je zelo razgiban v župniji. Napotil sem se do njega s taksijem. „Ilc — Grilc“ je bila predstava in s tem formalnost opravljena. Ostal sem pri njemu več

dni. Čeprav pravijo, da je gost kot riba: prvi dan je zelo dobra, tretji pa že smrdi. Kako bi ne, saj je v slovenskih farovžih vedno dobro. In to se lahko reče za to župnijo sredi velikega mesta v Braziliji. G. Ilc ima namreč pri sebi slovensko kuharico, ki je njegova lastna rodna sestra. Bog ji povrni za prijazno postrežbo! Dela ima g. župnik v tem 6-milijonskem mestu s svojo župnijo veliko. Zraven zida še cerkev in župnišče. Ljudje ga imajo radi in pridno sodelujejo. Pa me je čakalo še eno presenečenje (poleg onega z gospodinjo). Ko sem drugi dan prišel v zakristijo, da bi maševal, sem tam odkril španskega patra. Vsi vemo kako Špancem jezik teče, posebno v tujini. In tokrat je bilo za dobro. Takoj se je ponudil, da mi razkaže mesto. Sposodil si je avto in me peljal na vse strani. Bog mu povrni! Še enega naj omenim: slov. duhovnika Ceglarja, ki je prišel v župnijo. Nastavljen je za kurata v bolnici. Vtis sem dobil, da so tako slovenski duhovniki kot rojaki kar zadovoljni. Vsak mesec se enkrat zberejo k slovenski maši.

Naslednji dan sem se odpeljal z letalom v Rio de Janeiro. To mesto je bilo včasih glavno mesto Brazilije. Sedaj ni več, ker so si braziljanci zgradili novega: Brazilio. Tega modernega glavnega mesta si nisem mogel ogledati. Zato naj ostanem kar v Rio de Janeiro. Tudi če ni glavno mesto države, je pa glavno mesto letovišča. Lepe obale in plaže, široke avenide, zeleni parki ga krasi. Kar je najbolj vidno, tam je pa „Corcovado“, to je 800 m visoka pečina, kamor so meščani postavili čez 30 m visok kip Kristusovega Srca z razprtimi rokami, ki se zdi da objema mesto pod seboj. Čudovito delo človeških rok na prestolu, ki ga je postavila narava sama.

Ko gledam in zopet gledam na vse strani, čas hitro beži. Sofer je nestrpen... Treba je bilo zapustiti to lepoto. Odpeljala sva se v mesto in se podala na zadnjo točko izleta; na pečino „Pan de azucar“. Žičnica je speljana tja kot edina pot. V kabino nas je stopilo okrog osem. Pristali smo na prvi točki, na prvi skali kakih 200 m visoki in izstopili. Po kratkem premoru smo zasedli drugo kabino in plavali po zraku še naprej, na drugo pečino, „Pan de azucar“. Ne vem koliko je visoka, mor-da kakih 300 m. Ker je kraj nižji kot „Corcovado“, je razgled sicer ožji a mesto imaš pod nogami, kar pogladil bi ga z roko. Prihajala je noč. Luči so se začele užigati. Vse mesto je začelo utripati kot majhne goste zvezde, ene mirne, druge gibajoče...

Iz Ria de Janeira me je pot peljala v Buenos Aires, Argentina. Po petih letih sem se vrnil na obisk v to mesto, k domačim. Občutke, ki jih ima človek ob takih primerih, si vsak lahko sam misli in razlaga... Argentina je velika dežela, za tri Venezuele, saj meri 2.776.666 kvad.

km. Glavno mesto je Buenos Aires, ki ima nad 8 milijonov ljudi. Malo manj kot polovico, saj jih v celi državi naštejejo 24.727.000. Mesto je staro; v njem se čuti evropski stil in način življenja. V Argentini me ni zanimal toliko turizem kot obisk rojakov. Naseljenci, ki so prišli po zadnji vojski, kakih 6000, so med seboj močno povezani in razgibani. Povsod, kamor stopiš, skoraj da naletiš na Slovence. V družinah tam rojeni otroci lepo govorijo materin jezik. Da je to mogoče, imajo in se žrtvujejo za slovenske sobotne šole v mnogih okrajih. Sobotne šole so osnovne, srednje in celo visoke. V njih na splošno uče materinščino, slovenski zemljepis in zgodovino ter verouk. Sadovi tega dela so vidni ne le med rojaki. Tudi argentinsko okolje jih pozna; nastopajo v radiu, pišejo v časopise, zavzemajo visoka mesta v javnem in kulturnem življenju Argentine. Versko življenje je vidno pri nedeljskih svetih mašah v raznih okrajih glavnega mesta.

L. C e g l a r, Brazilija:

Sao Paulo

Za 1. adventno nedeljo so bile narodne skupine že tretje leto povabljenе v cerkev N. G. Miru. Prvo leto je maševal kardinal A. Rossi, letos pa novi nadškof Pavel Arns. V pridigi je povedal, da je po očetu nemškega pokolenja. Ker drugih narodnih noš ni bilo veliko, so prišle slovenske bolj do izraza. Prvi dve je nadškof vprašal, od kod sta, nato je kar sam zadel: Slovenia! Slovenia! Po maši je slovensko skupino izredno pohvalil. Vsak od 11 kaplanov, ki so z njim maševali, je dal blagoslov v svojem jeziku.

8. decembra zvečer je isti nadškof posvetil veliko cerkev, ki jo je v São Paulo zgradil slovenski župnik g. Alojzij Ilc. Po maši je dejal, da je to najčistejša in najlepša cerkev in bi rad vsako nedeljo posvetil eno tako cerkev. Za primer, koliko denarja je moral župnik v 7 letih zbrati, naj navedem, da so le lustrirali 10.000 dolarjev (50 milijonov cruzerov).

Ker se Slovenci enkrat na mesec zberemo v tej cerkvi, smo prišli tudi k posvetitvi. 11 narodnih noš je med dolgim obredom vztrajalo tik ob prezbiteriju, tako da je moral iti nadškof večkrat mimo njih, ko je blagoslavljal in mazilil cerkev. Po maši mu je deklica v narodni noši v

dvorani pod cerkvijo izročila slovenski šopek. Nadškof je njo in njeno sestro (6 in 8 let) prijel za roke in ju peljal s seboj na oder. Na stopnicah je vzel mlajšo v naročje in pri mizi obe posadil tik sebe, vsako na eno stran, in jima stregel, rekoč: Dve uri sta zdržali v cerkvi pri obredih, zdaj jima bom pa jaz stregel.

Cerkev je hotel posvetiti nuncij Umberto Mozzoni, ki biva v Rio de Janeiro. Po maši bi odkrili spominsko ploščo z njegovim imenom. Zaradi ugrabitve švicarskega poslanika je prihod v zadnjem trenutku odpovedal, ker je bil klican v Brasilio. Poveljnik vojske za São Paulo in Mato Grosso je poslal svojega namestnika. Enako poveljnik okrožja São Paulo. Neki polkovnik, ki vsak dan pri maši streže in bere berila, je v govoru poudaril, da župnijo vodi dober varuh vere. Ker je isti polkovnik šef guvernerjeve (predsednik države São Paulo) palače, je poskrbel, da je prišlo iz te palače vse potrebno: kuhar, posoda in čistilci, ki so čistili cerkev tudi vso prejšnjo noč.

J. Z u p a n, SDB:

Pokrajinski veroučni nadzornik v Boliviji

Te dni končavam drugo leto mojega pokrajinskega veroučnega nadzorništva. Morda bi koga od bravev zanimalo, kakšno je to delo pri nas.

Po ustavi je verouk v Boliviji obvezen šolski predmet, dejansko je pa pastorek v mnogih ozirih. Je že res, da bo maturant, ki ne bi imel reda iz verouka v vseh razredih osnovne šole in gimnazije, imel ogromno sitnosti. Po drugi strani so pa tudi ravnatelji raznih gimnazij, ki zapišejo v registre poljubne rede, tudi če vse leto ni bilo niti ure verouka. Temu primerno je tudi plačevanje veroučiteljev! Za primer naj navedem samo nekaj podatkov iz moje pokrajine: na ozemlju z več kot 300.000 km² imam vpisanih 140 veroučiteljev laikov, duhovnikov in redovnic. Od teh jih dobi nekaj plače samo polovica, to je, za nekaj nad 70 učiteljev prejeman od države vsak mesec 5005,— bolivijskih pesov. V dolarjih bi to bilo okrog štiri dolarje na osebo mesečno. Civilnim veroučiteljem doda še škofija dva dolarja na osebo. Še slabše pa je z mojim mestom, ker služba je „ad honorem“. Prejel sem sicer ministrski dekret namestitve, potem ko me je redovniški predstojnik predstavil škofu. A plače nimam ne od države ne od škofije nobene. Edino, kar

mi da za božič škof, je neka vsota za vse duhovnike, ki delajo v škofiji, kot dar nemške škofije Treveris.

Sedaj pa moje delo: ko sem se januarja 1969 predstavil državnemu zastopniku za vzgojo s svojim imenovanjem, me je prijazno sprejel in potem odkazal „pisarno“. To je bila velika soba, kjer sta že uradovala dva državna uradnika iste stopnje, kot je bila moja, čeprav samo za osnovno šolo, medtem ko je moje polje verouk na obeh stopnjah, osnovne in gimnazijske izobrazbe. Urad je tako reven, da so mi dali samo nekaj šolski pult in kotichek v neki omari za papirje. Dva meseca sem vztrajal v tistem neredu, a ko so v našo sobo postavili še četrtega nadzornika, sem zaprosil škofa, naj mi raje dodeli urad na škofiji. Tako sem bil prvi nadzornik na škofiji, kajti prejšnji so bili škofijski duhovniki in so uradovali kar na župnijah. Ta služba v Boliviji ima namreč samo kakih petnajst let obstoja. In po nekaj mesecih mi je končno škof dal kupiti skromno pisalno mizo.

In delo? — Najprej moram v začetku leta namestiti vsakega veroučitelja po šolah in gimnazijah. To nastavljanje gre pravzaprav celo leto po malem, ker stalno se kdo naveliča službe s tako slabo plačo. In treba je poiskati drugega „reveža“. In kdo so ti reveži? Največ je vseučiliščnikov in učiteljišnic, ki si s temi urami šole prislužijo nekaj za knjige. So pa tudi nekatere reve, ki se s tem preživljajo; seveda imajo navadno več šol, oziroma nad sto ur pouka na mesec. Moja največja skrb so ostareli, ker čim bodo na cesti, ne bodo imeli nobene pokojnine, ne od države ne od Cerkve. Ta zadnja mi nekaj obljublja . . .

V tem socialnem položaju mojih veroučiteljev mi je prišla ideja in moja sestra je primaknila kakih 500 dolarjev. Na ta način le imamo danes skromno kooperativo. Veroučitelji si v stiski sposodijo neko vsoto in jo polagoma odplačujejo s svojimi mesečnimi plačami po dogovoru. Tudi zdravnika, sina Hrvatov, sem dobil, da jih skoraj zastonj pregleda in včasih podari kakšno zdravilo. Ko je škof videl, da stvar miga, nam je dal drugih 500 zelencev, s katerimi mislimo kupiti stroj za razmnoževanje učbenikov, ki so tukaj še vedno tiskani na razmnoževalnem stroju. Nekaj se jim bo morda s tem pomagalo.

Seveda moja skrb je tudi strokovna in duhovna usposobljenost veroučiteljev. Zato se zbiramo vsako soboto na primerna predavanja. V počitnicah imamo pa tečaje, ki končajo z izpitom čez obravnavane predmete. Mnogi imajo zelo površno doktrinarno pripravo, da o didaktiki in pedagogiki niti ne govorim.

Letos sem priredil in pridigal tudi sedem duhovnih obnov, od katerih zadnja je bila zaprta cel dan, ostale so pa bile samo za nekaj uric. Ver-

sko življenje mnogih je na zelo nizki stopnji, da moralne niti ne omenjam. Pa kaj hočemo, to je pač splošno vzdušje tukaj. In ker so plače tako nizke, si ne moremo privoščiti strožje izbire. Zlasti sedaj, ko mnoge redovnice že nočejo poučevati verouk skoraj brezplačno.

Kaj pa nadzorništvo? — Ker nimam nobenega prevoznega sredstva, sem se poslužil posebnih obrazcev, kjer mi ravnateljji odgovarjajo na stavljena vprašanja: kakšna je didaktika veroučitelja, njegova točnost z urnikom in registri, kako se razume oziroma, če sodeluje z ostalimi učitelji in profesorji, itd. Nekateri odgovori so zanimivi. Na žalost mnogim ravnateljem verouk ne zasluži niti te pažnje, da bi mi odgovorili.

Kljub vsemu temu sem pa vesel, da morem vsaj nekaj pripomoči, da ta bolivijska mladina zve vsaj najsplošnejše verske resnice.

J. Šuštaršič, ZDA:

Zgodovina Zveze slovenskih duhovnikov v Združenih državah in Kanadi

Lepo število slovenskih duhovnikov se je zbralo za pogreb škofa dr. Gregorija Rožmana dne 23. novembra 1959 v frančiškanskem samostanu v Lemontu, Illinois, USA.

Po pogrebu je stolni kanonik Franc Koretič sklical sestanek navzočih duhovnikov. Pri sestanku je omenil, da je bil od več strani naprošen, naj bi sklical tak sestanek, da bi se pomenili o raznih zadevah, ki so postale aktualne po škofovi smrti. Med temi so najvažnejše: vzdrževanje izseljenskih duhovnikov, zlasti v Evropi; vzdrževanje semenišča v Argentini in organizacija slovenskih izseljencev. Po daljši debati je bilo sklenjeno, naj se ustanovi neki predstaviški odbor slovenskih begunskih duhovnikov, ki bivajo v ZDA in Kanadi. Ker bo delovanje odbora v tesni zvezi z izseljenci, naj bi bil sedež v Clevelandu, Ohio, kjer živi največ slovenskih izseljencev in duhovnikov.

Naloga duhovniškega odbora naj bi bila:

1. Vzdrževati medsebojno vez med slovensko emigrantsko duhovščino.
2. Skrbeti, da se izvede organizacija Slovenske izseljenske zveze.
3. Nadaljevati oskrbo onih slovenskih izseljenskih duhovnikov, ki nimajo zadostnih sredstev.

4. Poskrbeti za vzdrževanje našega semenišča v Argentini.
5. Zbrati čim več gradiva o pokojnem škofu in ob priliki izdati zbornik.

V odbor so bili izvoljeni: mons. Matija Škerbec, predsednik; Julij Slapšak, podpredsednik; Jošt Martelanc, tajnik; Jože Varga, Jožef Kapus. Jože Cvelbar, Franc Sodja CM, p. Fortunat Zorman OFM, odborniki.

Sklenjeno je bilo, da se vrši vsako leto skupni sestanek slovenskih emigrantskih duhovnikov v Lemontu.

Na prvo obletnico smrti škofa dr. Gregorija Rožmana, 16. novembra 1960, se je vršil letni sestanek Odbora slovenskih duhovnikov za ZDA in Kanado v Lemontu. Navzočih je bilo 16 duhovnikov. Izvolili so isti odbor s to razliko, da je funkcijo blagajnika vzel g. Julij Slapšak in mesto podpredsednika g. Jožef Varga.

Leta 1961 se je letni sestanek vršil v Lemontu 22. avgusta.

Po smrti mons. Matije Škerbca se je delo odbora ustavilo in skupnih sestankov v Lemontu ni bilo. Duhovniki so se zbirali po raznih delih Amerike.

Na 4. obletnico smrti škofa Rožmana so se zbrali duhovniki iz države Minnesota v Berounu, kjer je bil župnik g. France Gaber, in ustanovili začasni odbor, ki naj bi prejšnjo organizacijo zopet poživil. Odbor so sestavljali: kanonik Franc Koretič, predsednik; Janez Dolšina, podpredsednik; France Gaber, tajnik in Jože Vogrin, blagajnik. Tajnik je razposlal okrožnico vsem slovenskim emigrantskim duhovnikom v Združenih državah in Kanadi 8. decembra 1963, s povabilom, naj se pridružijo organizaciji, ki je dobila ime: Zveza slovenskih duhovnikov v Združenih državah in Kanadi. Priglasilo se je 36 duhovnikov. Dne 24. avgusta 1964 je tajnik razposlal pravila in podroben popis namenov Zveze vsem duhovnikom slovenskega porekla, ne le emigrantom. Nekaj več duhovnikov je pristopilo.

Septembra 1964 je kanonik Koretič odstopil kot predsednik. Na sestanku minnesotskih članov 7. oktobra 1964 na Cooku je bil formiran nov odbor: Janez Dolšina, predsednik; Jože Vovk, podpredsednik; Janez Šuštaršič, tajnik; Jože Vogrin, blagajnik. Sklenjeno je bilo, naj odbor pošilja okrožnice večkrat na leto in tako drži stike s člani. 26 okrožnic je bilo razposlanih do konca leta 1970.

Letni sestanek za 1965 se je vršil 7. in 8. julija v Lemontu. Navzoč je bil tudi mons. Anton Orehar, duhovni voditelj slovenskih izseljencev v Argentini. Na sestanku je bil izvoljen minnesotski začasni odbor kot odbor cele Zveze. Mons. Lojze Baznik, župnik pri Sv. Vidu v Clevelandu, Ohio, je bil izvoljen za častnega predsednika Zveze.

Letnega sestanka 1966 ni bilo. Konec avgusta in septembra je obiskal Severno Ameriko ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik in se sestal s skupinami slovenskih duhovnikov po raznih predelih.

Leta 1967 se je sestanek vršil 11. in 12. julija. Navzoč je bil tudi mons. Ignacij Kunstelj, direktor slovenskih dušnih pastirjev v emigraciji. Članstvo je sklenilo odločno podpreti akcijo mons. L. Baznika za zbiranje prispevkov za graditev Slovenskega zavoda v Rimu. Na sestanku je bilo 23 duhovnikov.

Peti letni sestanek se je vršil 10. in 11. julija 1968 zopet v Lemontu. 28 duhovnikov je prišlo. Med njimi smo imeli tri gospode iz Evrope: mons. Ignacija Kunstlja, mons. Maksimilijana Jezernika iz Rima in g. J. Zalokarja iz Slovenije. Poudarek sestanka je bil na akciji v prid Slovenskega zavoda v Rimu. V avgustu in septembru je prišel na obisk mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik in se sestal s skupinami slovenskih duhovnikov v Kanadi in Združenih državah.

V letu 1969 ni bilo skupnega sestanka. Bil je sklican za 24. in 25. septembra, ko je bil na obisku ljubljanski pomožni škof dr. Stanko Lenič. Ker se je g. škof sešel s skupinami slovenskih duhovnikov v raznih krajih Severne Amerike, so bili člani po večini mnenja, da skupen sestanek ni potreben. Zato je bil preklican.

Šesti letni sestanek Zveze je bil v Lemontu 8. in 9. julija 1970. Prišlo je 19 članov. Precej pozornosti je bilo posvečeno Slovenski hiši v Rimu. Izvoljen je bil nov odbor: dr. Emil Hodnik, predsednik; Ivan Lavrih, podpredsednik; Janez Šuštaršič, tajnik; Jože Vogrin, blagajnik.

PRAVILA ZVEZE SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V AMERIKI IN KANADI (ZSDA)

1. I m e :

Društvo se imenuje Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki in Kanadi.

Odbor: Predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik.

Odbor volijo člani na občnem zboru vsako drugo leto, osebno ali pismeno. Odbor naj bi bil tako izvoljen, da bi se lažje sestajal vsaj parkrat na leto. Sedež je tam, kjer živi vsakokratni tajnik.

2. Č l a n i :

Vsi duhovniki slovenskega pokolenja, ki pripravijo svoj pristop.

3. N a m e n i :

1. Pospeševanje medsebojne zveze s sestanki in okrožnicami.
2. Zanimanje za slovensko teološko in nabožno literaturo (še posebej življenjepisi in zbrani spisi škofa Rožmana).

3. Podpiranje dušnopastirstva med slovenskimi izseljenci preko dušnih pastirjev in organizacij.
4. Zbiranje mašnih štipendij za potrebne duhovnike (naj se pošiljajo tajniku).
5. Duhovna skrb za slovenske ljudi v Ameriki in Kanadi, kjer je to potrebno in možno.
6. Reševanje eventualnih problemov, svojskih nam duhovnikom.
7. Pospeševanje beatifikacije škofa Baraga in škofa Slomška.

4. S r e d s t v a :

1. Molitev: člani molijo vsak dan Očc naš, Zdrava Marija z vzkliki: „Marija, pomoč kristjanov, prosi za nas. Sv. Ciril in Metod, apostola Slovanov, prosita za nas.“
2. Aktivno sodelovanje pri akcijah, ki se vrše na sestankih in po okrožnicah.
3. Članarina: 1.00 dol. na mesec. (Redovniki oproščeni.) Prostovoljni prispevki za potrebne duhovnike po možnosti in potrebah.

LETOŠNJE PISMO „ZVEZE“

25. januarja 1971

Vsem članom in prijateljem!

Ob začetku leta se zopet oglašamo. Želimo Vam veliko božjega blagoslova in sreče v tem letu. Sicer smo malo pozni, a enajst mesecev je še pred nami. Za božič je predsednik poslal osebno pismo, kateremu je dodal vrsto zanimivih vesti.

Slovenski duhovniki v severnem Wisconsinu in Minnesoti so se sešli dvakrat po našem sestanku v Lemontu. Sredi avgusta so se zbrali pri našem gostoljubnem blagajniku v Parkers Prairie in obiskali bolnega kanonika Koretiča. Tako so združili delo usmiljenja z razvedrilom.

V četrtek, 8. oktobra, so se bili zbrali pri g. Jožetu Vovku, upokojenem podpredsedniku Zveze in delavnem župniku v Willow River. Jože je daroval latinsko črno sv. mašo zadušnico za pokojnega kanonika dr. Janeza Kraljiča, ostali gospodje so peli. Po sv. maši so imeli večerjo. Vreme se je skazilo in na poti domov je blagajnik, Jože Vogrin, zapeljal sebe in gosta, kanonika Koretiča in Karla Pečovnika, v občestni jarek. Šofer dolži sneg in led za to nezgodo.

Slovenska hiša v Rimu: Na julijskem sestanku v Lemontu smo sklenili svetovati vsem prizadetim, naj izroče hišo na Via dei Colli

v last Sloveniku. Sedem pisem je bilo poslanih v Evropo, Avstralijo in Argentino.

Dr. Kacin, predsednik društva „Piave“, legalnega lastnika hiše, je sporočil, da o usodi hiše odloča Slovenski socialni odbor. Ako Socialni odbor sklene, naj se stavba izroči Sloveniku, bo zadruga sklep izvršila brez obotavljanja; sama na svojo roko ne more nič ukreniti.

Slovenski izseljenski duhovniki v Evropi si žele osrednji izseljenski urad v Rimu. Mislijo, da bi bila ravno slovenska hiša na Via dei Colli primerna za tak urad. Tako se naše in njihove želje ravno ne strinjajo. G. Nace Čretnik, Pariz, sedANJI predsednik evropskih sobratov, vabi predsednika, da bi šla to poletje k dr. Kacinu v Trst, da bi videla, kaj se da narediti, da bi hiša prišla v last Izseljenskega odbora. Treba bo prepričati dr. Pavla Robiča v Kölnu, naj se hiša proda Izseljenskemu odboru. On je sedaj predsednik Slovenskega socialnega odbora. Ako imate kakšen predlog, kako naj se stvar uredi, sporočite.

Slovenik. Vodstvo zavoda se je odločilo kupiti neko stavbo in ne začeti z gradnjo na že kupljenem zemljišču. Sredi decembra je projektor msgr. dr. Maksimilijan Jezernik sporočil:

„Sporočam Vam novico, da ima Slovenik od 13. decembra svojo hišo, kamor se bo vselil s prvim januarjem 1971.

Hiša, ki je trenutno le začasna, je tako velika, da zadovolji potrebam študentov-duhovnikov in eventualnih romarjev.

Odločitev je padla šele, ko smo vprašali za svet vse predstavnike, svetovalce in slovenske škofo. Skoraj vsi so bili mnenja, da hišo kupimo in zberemo potreben denar.

Ker hiša še ni plačana, bomo še enkrat napeli vse sile, da zberemo potrebno vsoto, ne da bi prodali zemljišče.

V teku dobrih dveh mesecev bo pripravljen načrt za bodočo akcijo in takrat ga bomo objavili.“

Poslopje je na Via Appia Nuova 884 (približno 6 milj od središča mesta). Ima delno klet, podprtiličje, prvo in drugo nadstropje. V pritličju je pet prostorov za trgovine, ki plačujejo dovolj najemnine, da bi se zavod lahko vzdrževal. V prvem nadstropju je 16 sob, v drugem pa 4 in stanovanje s tremi sobami. Ocenjeno je na 250.000.00 dol. Plačila so v obrokih do 1972 brez obresti. Dodatnih 20.000.00 dol. bo še treba investirati za obnovo in prezidavo. Prvi obrok — 25.000.00 dol. — je bil plačljiv decembra. 110.000.00 dol. je na razpolago. Drugo bo treba nabrati v dveh letih.

Prvotno zemljišče, ki je že plačano, je potrojilo svojo vrednost. Osnutki za Slovenik niso dokončni in tudi še ne odobreni.

Eden od gospodov, ki študira v Sloveniku, g. Edo Škulj iz Buenos Airesa, je bil na obisku v Minnesoti pri svojih stricih Janezu Dolšini na Ely in Stanku Dolšini v Duluthu. Vračal se je s počitnic nazaj v Rim.

Sestanek slovenskih izseljenskih duhovnikov v Trstu bo trajal od 18. do 20. avgusta. Ako bo kdo od naših članov v Evropi tiste dni, lahko zastopa našo Zvezo.

Kongres slovenskih duhovnikov izven domovine. Predsednik Zveze je dobil predlog, naj bi se slovenski duhovniki v zamejstvu zbrali na kongres v Rimu l. 1973. Prvotno so računali na tak kongres ob priliki otvoritve Slovenika. Ta načrt je za enkrat padel v vodo z nakupom hiše za Slovenik. Želeli bi slišati od vas. Radi bi vedeli za vaše mnenje glede primernosti kongresa, potrebe, formata, časa in načina potovanja.

Predsednikov obisk v domovini. Proti koncu junija odleti predsednik preko oceana v domovino na štiridesetletnico mature. Torej ga ne bo tu ob času običajnega letnega sestanka Zveze v Lemontu. Rad bi bil nazaj okrog 15. avgusta za posvetitev slovenske kapele v baziliki Brezmadežnega Spočetja v Washingtonu, D. C.

Letni sestanek v Lemontu. Radi bi vedeli za vaše želje in predloge glede letošnjega sestanka v Lemontu.

Blagoslov Slovenske kapele: na praznik Vnebovzvetja Matere božje bo posvečena slovenska kapela v narodnem svetišču Brezmadežnega Spočetja v Washingtonu, D. C. Posvečenje bo združeno z narodnim romanjem ameriških Slovencev v dneh 13.—15. avgusta. Gotovo ste vsi dobili povabilo od Odbora za posvečenje slovenske kapele. Morda se bo lepo število članov moglo udeležiti te izredne slovesnosti.

Zadeva škofa Friderika Baraga. Postulator p. James Wolf, OFM. Cap. sporoča, da bo marketski škof Salatka sklical letos spomladi škofijsko sodišče, da presodi dokaze o junaških krepostih škofa Barage. S pomočjo Baragove Zveze so do zdaj zbrali in uredili nad 10.000 zgodovinskih dokumentov.

Z veseljem ugotavljamo, da zdaj to delo le napreduje po cerkvenih predpisih in da imamo upanje, da bo Baraga nekoč le dosegel čast oltarja.

Člane prosimo za novice in prispevke, ki bi druge zanimali. Lahko jih pošljete ali predsedniku (Emil Hodnik, St. Bernard's Church, Abbotsford, Wisc. 54405) ali tajniku (John Sustarsic, Box 247, Pengilly, Minn. 55775).

Naslov blagajnika: večkrat pridejo pisma z blagajnikovim

imenom na tajnikov naslov. Zato zopet objavljamo blagajnikov naslov: Rev. Joseph Vogrin, St. William's Church, Parkers Prairie, Minn. 56361.

Pripomnimo, da on silno rad šteje denar in bo vesel, ako mu pošljete članarino. Je pa tudi zelo radodaren in gostoljuben. Ako kdaj zaidete v severni del Minnesote, vas bo z veseljem sprejel.

Vse člane iskreno pozdravljamo, želimo vam obilo božjega blagoslova in se priporočamo v molitev!

Za odbor Zveze:
Emil Hodnik, predsednik
Janez Šuštaršič, tajnik.

Jaslice v ZDA

„Stockton Record“ je 25. decembra 1970 na 1. strani prinesel veliko sliko jaslic, pred katerimi stoji g. L. Kristanc, ki je jaslice postavil. Naslov članka je: „Božična zgodba o obljubi, ki je bila izpolnjena...“

Zgodba ima svoj začetek pred četrstoletjem, ko je v Jugoslaviji divjala revolucija in je duhovnik obljubil Bogu, da bo vsak božič napravil kaj posebnega zanj. Oče L. Kristanc je bil srečen v službi svojih vernikov, ko je II. svetovna vojna gospodarila v Evropi. Preden je bil spet mir v deželi, je moral bežati pred invazijskimi četami.

Med begom si je zlomil levo ramo in deset tednov se je skrival v nekem skednju, preden je mogel priti v bolnišnico. Zdravniki so po treh operacijah mislili, da roke ne morejo rešiti in so jo hoteli odrezati.

„Takrat sem obljubil Bogu,“ je dejal o. Kristanc, „da bom, ako se mi roka pozdravi, za vsak božič napravil nekaj posebnega.“

Tako je o. Kristanc vzel svojo usodo v svoje roke. Odklonil je potrdilo, da na lastno odgovornost dovoli amputacijo roke: „Rekel sem jim: Vi ste zdravniki, ne mesarji! Operirajte!“

Na tisti božič je moral ostati v postelji, da se je popravil po četrti operaciji, ki ga je skoraj stala ramo, a je rešila roko, ki jo je vsaj malo uporabljal.

Svojo obljubo je vršil tako, da je gradil jaslice. Vsako leto jih je postavil, odkar je prišel v Kalifornijo do prijateljev in cerkve, kjer je bil v službi.

Star je sedaj 70 let in je upokojen. O. Kristanc mašuje vsako jutro in opravlja vsa druga drobna dela za vernike.

Pri jaslicah je naredil le zgradbo, med 28 kipov je všteti tudi 10 ovac. Že v zgodnem poletju je začel zbirati material: les za ograjo iz mesta Santa Cruz, druge dele za lestvico, za poseben „studenček želja“ in vedro iz Sv. Andreja ter mah z obrežja.

Ko je vse zbral, je o. Kristanc vse odnesel v Oakland, kjer mu je prijatelj dovolil, da dela v njegovi delavnici. Da je vse sestavil, je rabil okoli 135 ur. Tako je postavil hlevček, jasli, lopo za pastirje in še zvezdo, ki je Modre vodila v Betlehem.

Med sobrati

LJUBLJANA

Osebne vesti:

Na teološki fakulteti je bil imenovan za rednega profesorja cerkvene zgodovine *dr. Maks Miklavčič*, *dr. Janez Oražem* pa za izrednega profesorja pastoralnega bogoslovja.

Msgr. Franc Stegel, dosedanji duhovnik AASP, je bil sprejet med kler ljubljanske nadškofije.

Uinko Čampa, župnik na Uncu, se je odpovedal župniji in bil imenovan za župnika župnije Rakek, kjer se je naselil in za soupravitelja župnije Unec.

Za župnika sta bila umeščena: *Rafko Fabijani* na župnijo Dobropolje in *Franc Erklavec* na župnijo Velika Dolina.

Za soupravitelja župnije Blagovica in Št. Ožbolt je bil imenovan *Franc Urolih*, župnik na Brdu. *Uinko Toš* je bil imenovan za upravitelja župnije Suhor. *P. Urban Grgurič* OFM za upravitelja župnije Mošnje.

Umrli so:

31. oktobra 1970 v Ribnem pri Bledu *Pavel Podbregar*, župnik v poکوju, star 78 let. Bil je svojčas tudi v Lemontu, kjer je predaval cerkveno zgodovino.

Na Golniku je umrl 4. novembra *Franc Kozjek*, župnik v Blagovici in soupravitelj Št. Ožbolta, star 53 let.

12. decembra 1970 v Ljubljani, pri Sv. Mihaelu na Barju *p. Stanko Dobovšek* CM. Rodil se je 18. januarja 1901.

Melchior Škoda je umrl v ljubljanski bolnišnici 27. decembra lanskega leta. Nazadnje je bil župni upravitelj v Tomišlju. Pokopan je bil 30. decembra na Čatežu pod Zaplazom.

P. Bogdan Markelj OFM, je preminul 2. januarja letos v 75. letu starosti na Brezjah kot upravitelj v Mošnjah. R. I. P.

Duhovniški jubileji v letu 1971:

Biseromašniki bodo letos *Janez Filipič*, duhovni svetnik in upokojeni župnik v Naklem, *Franc Lončar*, upokojeni župnik v Dragi pri Loškem potoku in *Alojzij Pohar* CM v Ljubljani.

Zlatomašniki: *Alojzij Štrukelj*, prošt kolegiatnega kapitlja, župnik in dekan v Novem mestu, *Franc Kirar*, župnik v Podgradu, *Franc Sekovanič*, župnik v Radovljici in *Franc Kmetič*, SDB v Boštanju.

MARIBOR

Škofijsko cerkveno sodišče — imenovanja:

Dr. Stanko Ojnik, profesor cerkvenega prava na Teološki fakulteti, je bil imenovan za oficijala cerkvenega sodišča mariborske škofije.

Prof. Ivan Bombek, sodnik škofijskega cerkvenega sodišča, je bil imenovan za namestnika oficijala cerkvenega sodišča mariborske škofije.

Dr. Alojzij Ostrc, stolni kanonik, je bil na lastno prošnjo razrešen službe oficijala škofijskega sodišča mariborske škofije.

Osebna naznanila:

Janko Breznuik, upokojeni župnik iz Donje Dubrave v Medjimurju, se je naselil v Bogojini.

Jožef But, župnik in dekan v Slovenski Bistrici, je bil imenovan za soupravitelja Tinja.

Janez Gregor, župnik na Tišini in prodekan, je bil imenovan za dekana dekanije Murska Sobota in obenem za duhovnega svetovalca mariborske škofije.

Ernest List, kaplan v Slovenski Bistrici, je bil imenovan za župnijskega upravitelja na Tinju.

Martin Poredoš, župnijski upravitelj v Murski Soboti, je bil imenovan za prodekana murskosoboške dekanije.

Jožef Smej, stolni kanonik, je bil na lastno prošnjo razrešen službe dekana dekanije Murska Sobota.

Stanko Celec, kaplan v Brežicah, je bil prestavljen za kaplana k Sv. Danijelu v Celju.

P. Kanizij Kompare, O. Cist. Ref., je bil imenovan za župnijskega upravitelja na Prihovi.

Janez Krašovec, kaplan pri Sv. Danijelu v Celju, je bil prestavljen za kaplana v Dravograd, iz Dravograda pa za kaplana v Slovensko Bistrico.

Ernest List, kaplan pri Sv. Križu na Slatini, je bil prestavljen za kaplana v Dravograd, od tu pa za kaplana v Slov. Bistrico.

Dr. Stanko Ojnik, profesor Teološke fakultete, je bil na lastno prošnjo razrešen službe ekonoma v bogoslovnem semenišču v Mariboru.

Bogdan Štiberc, duhovnik v Mariboru, je bil imenovan za župnijskega upravitelja v Stranichah.

Franc Zdolšek, ekonom Slomškovega dijaškega semenišča v Mariboru in župnijski upravitelj v Račah, je bil imenovan za ekonoma bogoslovnega semenišča v Mariboru.

Umrli so:

Dne 14. oktobra je umrl v celjski bolnišnici *p. Janez (Alojzij) Kolednik*, O. Cist. Ref., župnijski upravitelj na Prihovi, rojen 10. 6. 1911 v Mariboru, v mašnika posvečen 19. 8. 1934 v samostanu oo. trapistov v Brestanici ob Savi.

Dne 11. novembra je umrl v Šmartnem ob Dreti tamkajšnji upokojeni župnik *Franc Urleb*, zlatomašnik, roj. 28. 8. 1892 v Št. Jurju pri Celju, v mašnika posvečen 2. 7. 1916 v Mariboru.

Naj počivata v miru!

Jubilanti v mariborski škofiji v letu 1971:

Biseromašniki: *Franc Ksaver Osterc*, profesor v p., t. č. v Zibiki, *p. Tomaž Planinšek*, O. Cist. Ref., kaplan pri Sv. Križu pri Ljutomeru, in *Jožef Potočnik*, župnik pri Sv. Barbari v Slov. goricah.

Zlatomašnika: *P. Karel Jelušič*, OFMConv., Ptuj, minoritski samostan, ordiniran 19. 3. 1921 v Innsbrucku.

P. Ferdinand Kobi, DJ, Maribor, ordiniran 6. 3. 1921 v Barceloni.

Janko Breznik, župnijski upravitelj v Donji Dubravi v zagrebški nadškofiji, duhovnik zagrebške nadškofije, pred vojno župnik na Muti ob Dravi, ordiniran 29. 6. 1921 v Mariboru.

KOPER

Duhovniški jubileji v letu 1971:

Zlatomašniki: *Anton Krapež*, dekan v p. v Kozani, *Jožef Uidav*, upokojeni župnik v Rodiku, in *Janko Žagar*, župnik na Slapu pri Vipavi.

Srebrnomašniki bodo: *Janez Filipič*, dekan v Idriji, *Franc Godnič*, župnijski upravitelj v Podnanosu; *Franc Gombač*, župnijski upravitelj v Zagorju na Pivki; *Marijan Hrvat*, župnik v Senožčah; *Danilo Juriševič*, župnijski upravitelj na Premu; *Anton Melinc*, župnijski upravitej v Šturjah; *Uladimir Pirih*, dekan v Postojni; *Bruno Pulec*, župnijski upravitelj v Kojskem; *Srečko Šuligoj*, dekan v Medani in *Robert Zadnik*, župnijski upravitelj na Štjaku. Vse jubilate naj Bog poživlja in ohranja!

CELOVEC

Dne 23. februarja je umrl v Ljubljani *dr. Francè Cigan*, SDB, profesor glasbe na Slovenski gimnaziji v Celovcu. Pokojni je bil rojen 18.IX. 1908 v Prekmurju, v duhovnika posvečen l. 1935. Pokopan je bil na Žalah v Ljubljani v salezijansko grobnico. Naj v miru počiva!

GORICA

Osebnepremembe:

G. Stanko Žerjal je postal župnik v Šempolaju. *G. Mirko Mazora* je odšel v Podgoro. V Gaberje je prišel *g. Komjanc* iz Gorice.

Za monsinjorja sta bila imenovana: *gg. Ivan Kretič* in *Josip Žorž*.

BERLIN

Kot izseljenski duhovnik je bil nastavljen za Berlin *dr. Štefan Steiner*, dosedanji bogosl. profesor. Posvečen je bil 1953 v Mariboru.

KANSAS CITY

Poseči moramo še v prejšnje leto. V cerkvi sv. Družine je bil 20. maja posvečen *Rev. Ron Livojevich*, čigar mati je Slovenka.

Tudi mati *Rev. Fr. Burshnick-a* je Slovenka. Bil je posvečen 1. maja v Kilroe Seminary of Sacred Heart, RD 1, Honesdale, Pennsylvania.

AVSTRALIJA

Kot izseljenski duhovnik je bil z dekretom jugoslovanske škofovske konference imenovan *p. Stanko Zemljak* OFM. Študije je dovršil v Avstraliji ter bil 20. julija 1969 posvečen v Brestanici.

OMNES UNUM — vez slovenskih duhovnikov v zamejstvu. — Izdaja in ureja: Konzorcij lista „Omnes unum“, Via della Sagrestia 17, 00120 Citta del Vaticano. — Upravo lista vodi in ga tiska: Družba sv. Mohorja v Celovcu. — Za list odgovarja: dr. Janez Polanc. (Naslov obeh je: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria, Europa)

